

Osmanlı Sarayı'nın Ayrıcalıklı Çocukları: Mütferrikalar

Ümit Katıranrı

Fatih Sultan Mehmed'e atfedilen kanunnamede veziriazamın, vezirlerin, nişancının ve beylerbeyilerin çocuklarının mütferrika olabileceği kanunlaştırılmıştır. Bu kanun gereğince, yönetici elitlerin çocukları, ailelerinin statülerinden faydalanarak Osmanlı Sarayı'nın hizmetli sınıfına dâhil edilerek mütferrika zümresine kaydolunmaktadır. Mütferrikalar ile ilgili literatür, geneli itibarıyla, Osmanlı saray teşkilatının ana hatlarını ortaya koyan çalışmaların bölümlerinden ya da ansiklopedi maddelerinden oluşmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, bu zümreye dâhil edilen kişiler ile bunların ailelerinin kimlikleri başlı başına ele alınmış değildir.

Bu çalışmada, esas itibarıyla, 16. yüzyılda Osmanlı yönetici elitlerinin dâhil edildiği bu ayrıcalıklı sınıfa dair Osmanlı vesikalarından çıkan bilgiler üzerine odaklanmaktadır. 16. yüzyıl boyunca tespit edilen evraklarda geçen isimler ve ailelerin kimlikleri hakkında bilgiler verilecektir. Yönetici elitlerin kimliklerine dair bulgular ve açıklamalar, Osmanlı yöneticileri hakkında malumatı daha da genişletecek mahiyettedir.